

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ТВОРЧЕ ОБ'ЄДНАННЯ «СОНЯШНИК»

gra-sonyashnyk.com.ua

ЗАВДАННЯ VIII ВСЕУКРАЇНСЬКОЇ УКРАЇНОЗНАВЧОЇ ГРИ

СОНЯШНИК

7-8 КЛАСИ

ЦЕЙ ТЕСТОВИЙ ЗОШИТ НАЛЕЖИТЬ

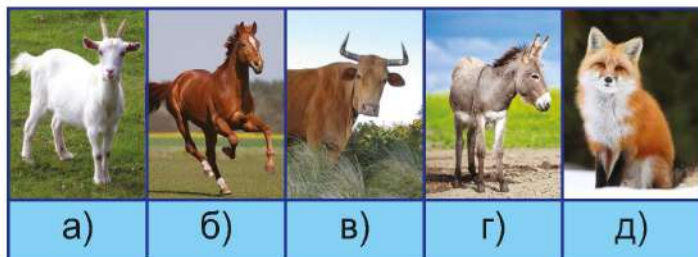
Соняшник -2017

7–8 клас (1 бал)

1. У дитинстві цей письменник дістав прізвисько «квітчастий король» завдяки любові до квітів. До нього навіть «прилипло» жартівливе привітання: «Здоров був, Льолику, квітчастий короліку!» Про кого йдеться?

2. Хто не брав участі в судовому засіданні над Щукою з однойменної байки Леоніда Глібова?

3. Серед поданих форм слів визначте ненормативну.

- а) *на цьому – на цім*;
- б) *сльозами – слізьми*;
- в) *повен – повний*;
- г) *клавіш – клавіша*;
- д) *молодший – молодіший*.

4. У якій із байок Леонід Глібов використав такий фразеологізм: *Не плюй у колодязь: пригодиться води напиться*?

- а) «Лебідь, Щука та Рак»;
- б) «Вовк і Ягня»;
- в) «Коник-стрибунець»;
- г) «Лев та Миша»;
- д) «Щука».

5. Хто із зображених на малюнках персонажів за походженням відрізняється від інших?

6. Словосполучення наведено в рядку

а) отамани й гетьмани; казки й байки;
батьки і діти;

б) казки чарують; байки захоплюють;
гуморески розважають;

в) козаки хоробрі; гетьмани мудрі;
джури сміливі;

г) переміг уже; радів дуже; говорив мудро;

д) після перемоги; перед битвою; біля
Січі.

7. Один із польських хроністів XVII століття стверджував, що цього отамана Бог поставив на сторожі християнських овечок, неначе пса, який може визволяти їх із вовчої пащі бусурманів. Польський автор говорив про

а) Івана Сірка;

б) Богдана Хмельницького;

в) Івана Мазепу;

г) Самійла Кішку;

д) Петра Дорошенка.

8. Хто з історичних діячів є «зайвим» у цьому переліку?

а) Петро Конашевич-Сагайдачний;

б) Богдан Хмельницький;

в) Іван Самойлович;

г) Іван Мазепа;

д) Григорій Сковорода.

9. Прочитайте козацьке прислів'я: *Без гетьмана військо гине*. Доберіть прислів'я, що передає ту саму думку.

а) Без доброго командира військо – отара.

б) Той не козак, що отаманом не думає бути.

в) Козакові воєвода – велика невгода.

г) Де два козаки, там три гетьмани.

д) Гетьман знає, що в нас нічого немає.

10. Наш народ має багато цікавих традицій, у тому числі й відзначання свят. Із наведених нижче звичаїв оберіть ті, які стосуються відзначення свята Покрови Пресвятої Богородиці (Покрови).

а) святять воду, квіти, мак; чоловіки з'являються на свято в козацькому одязі;

б) збирається молодь, дівчата ворожать на майбутню долю; грають у «Калиту»;

в) відбувалися вибори нового отамана; до цього дня завершувався період сватань і приготувань до весіль;

г) плетуть вінки, ворожать на наречених; стрибають через вогнище, проходячи так ритуал очищення;

д) прикрашають житла польовими квітами, пахучими травами; проводять поминальні обряди.

11. Прочитайте байку Євгена Гребінки.
*Ізліз мій дядько на дзвіницю
Та, знай, гука: «Оце кумедія яка!
Всі люди на землі мов ті перепелиці:
Здається більший з них не більше
п'ятака.*

*Гай, гай! Як же вони дрібненькі!
Так ось коли я їх як треба розібрав!»
А мимо йдучи, хтось на дядька показав
Та, далєбі, мене спитав:
«Що то таке, чи щур, чи горобець
маленький?»*

Яке з наведених прислів'їв передає мораль байки?

- а) Як гукнеш, так і відгукнеться.
- б) Як голова сивіє, то людина мудріє.
- в) Як маєш брехати, то краще мовчати!
- г) Якби свині крила, вона й небо зрила б.
- д) Як коня вкрали, він стайню замкнув.

12. ... *Да нашого житечка не ламали,
Да наших дівочок не лоскотали,
Бо наше житечко в колосочку,*

А наші дівочки у віночку.

Із якого фольклорного твору взято наведені рядки?

- а) русальна пісня;
- б) жниварська пісня;
- в) веснянка;
- г) купальська пісня;
- д) щедрівка.

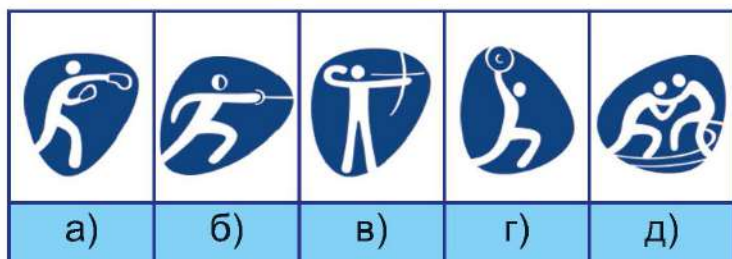
13. В українській мові розрізняють значення слів *книга* та *книжка*. У якому рядку наведено назву видання, яке можна назвати *книгою*?

- а) Словник фразеологізмів української мови;
- б) «Тореадори з Васюківки» Всеволода Нестайка;
- в) «Буквар» Івана Федорова;
- г) «Захар Беркут» Івана Франка;
- д) Підручник з української літератури.

14. Один із відмінків української мови вживається із понад 150 прийменниками: *для, замість, між, з-над, поміж, проти, протягом, на відміну від* тощо. Який це відмінок?

- а) називний; б) родовий; в) давальний;
- г) знахідний; д) місцевий.

15. На малюнках зображено умовні позначення олімпійських видів спорту. Який із них досі залишається поза увагою козаків-побратимів Грая, Ока й Тура?

7–8 клас (3 бали)

16. Знайдіть продовження українського прислів'я: *Дівчина родиться, а козак ...*

- а) з люті чубиться;
- б) з гори котиться;
- в) на отамана скаржиться;
- г) на коня садовиться;
- д) у вус сміється.

17. Лише одним із цих псевдонімів не підписував свої твори Леонід Глібов.

- а) Капитан Ботвиван;
- б) Непостоянный Сотрудник;
- в) Дідусь Кенир;
- г) Простодушний;
- д) Дармограй.

18. Він збудував фортецю, яка дала поштовх для створення унікальної козацької республіки, спробувавши здійснити мрію українців про власну національну державу. Усе своє життя присвятив боротьбі із чужоземною навалою, перші великі морські походи запорожців на татар і турків починаються саме за його часів. Потрапив до ворога в полон, після жахливих тортур його було страчено. Славетне життя та мученицька смерть зробили з нього народного героя. Ідеться про

- а) Івана Підкову;
- б) Северина Наливайка;
- в) Тараса Трясила;
- г) Дмитра Вишневецького;
- д) Самійла Кішку.

19. Окремим реквізитом у дорученні засвідчується

- а) факт передачі матеріальних цінностей;
- б) підпис довірителя;
- в) факт передачі повноважень;
- г) дата укладання;
- д) довірена особа.

20. Знайдіть речення, у якому неправильно розставлено розділові знаки.

а) Часом антитеза становить собою дуже поширене речення чи навіть цілий твір, наприклад, вірш, із протиставленням двох частин.

б) Ось, наприклад, цікаві факти: коли б не зацвіла черемха, бузок зацвіте днів через 6, а кількість днів між зацвітанням підбілу й липи найчастіше – 74.

в) Пара великих синиць, наприклад, прилітає до гнізда щодня 390 разів, а мухоловка – навіть 500.

г) Варто зазначити, що, наприклад, зарубіжні дослідники синтаксису романо-германських мов не розмежовують вставні та вставлені одиниці.

д) Для вчених важливо, наприклад, знати, як працюватиме людське серце після того, як космонавт довгий час перебував у невагомості.

21. До ударних і шумових інструментів, що відігравали велику роль в українській народній музиці, належать:

а) гудок, бубон, бугай, деркач;

б) било, деркач, бубон, трембіта;

в) басоля, бас, деркач, ліра;

г) бубон, деркач, било, литаври;

д) басоля, гусла, бугай, бубон.

22. Кого із запорозьких отаманів зобразив художник Ілля Рєпін у центрі своєї картини «Запорожці пишуть листа турецькому султанові»?

- а) Івана Сірка;   б) Тараса Трясила;
- в) Івана Підкову;   г) Самійла Кішку;
- д) Якова Барабаша.

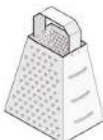
23. Дівоче прізвище Олени Пчілки (Ольги Петрівни Косач) було Драгомано-ва. Це прізвище походить від назви козака, що обіймав у Війську Запорозькому посаду драгомана. Які обов'язки виконувала ця людина на Січі?

- а) військового обозного;
- б) військового судді;
- в) військового перекладача;
- г) військового хорунжого;
- д) бунчужного.

24. Назвіть мову, якою Богдан Хмельницький часто спілкувався з іноземними послами, щоб продемонструвати власну освіченість.

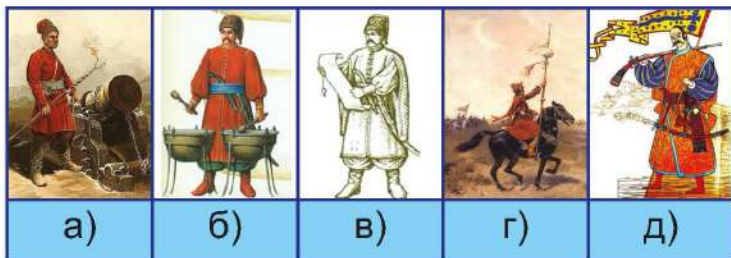
- а) українська; б) російська; в) турецька;
- г) польська;   д) латинська.

25. Який із зашифрованих нижче фразеологізмів не є синонімом до решти?

а)	5, 6 1, 6 ” і=и 4
б)	1 ~~2~~ є и ж е ѣ
в)	1, 2, 6 3=и ” є ь=і 1 1, 4, 5, 6
г)	””” ” ””” е ти И
д)	” є ” 5, 6 ииии 1, 2

7–8 клас (5 балів)

26. Знайдіть рядок, у якому назви посад козацької старшини подано відповідно до їх зображень.

а) хорунжий – бунчужний – довбиш – товмач – гармаш;

б) довбиш – товмач – хорунжий – гармаш – бунчужний;

в) гармаш – довбиш – товмач – бунчужний – хорунжий;

г) товмач – гармаш – бунчужний – довбиш – хорунжий;

д) гармаш – хорунжий – довбиш – бунчужний – товмач.

27. Знайдіть речення, у якому неправильно вжито конструкцію з прийменником *за*.

а) Зустріч із народним депутатом відбудеться *за* новою адресою.

б) Консультаційний пункт міститься за адресою....

в) Листи надсилайте за адресою....

г) Університет розташований за адресою... .

д) Мешкаю за тією ж адресою.

28. Мелодію цієї народної пісні в 1937 р. використали композитори Левко Ревуцький і Борис Лятошинський, здійснюючи нову музичну редакцію опери Миколи Лисенка «Тарас Бульба». Валентин Лукич Чемерис, відомий український письменник, уважав, що ця пісня – одна із «найславетніших» пісень, адже *«мине лише небагато часу, і її підхопить і заспіває вся Україна – від сходу до заходу, від півдня до півночі»*. Цією піснею є

а) «Сидить голуб на березі»;

б) «Котилися вози з гори»;

в) «Їхав козак за Дунай»;

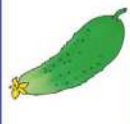
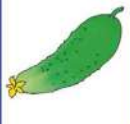
г) «Ой на горі та женці жнуть»;

д) «Засвіт встали козаченьки».

29. Прочитайте слова урумською мовою, якою розмовляють греки Українського Приазов'я.

Балих, чипче, бахчи, кувал, халпах.

Оберіть відповідні цим словам зображення.

а)					
б)					
в)					
г)					
д)					

30. У якому з цих варіантів виділено дієслово?

а) **Ку-ку! Ку-ку!** Чути в ліску. Ходім, співаймо, радо вітаймо красну весну.

б) Сплять люди і тварини, і тихо, й

темно так... Не спить лише годинник:
тік-так, тік-так, тік-так.

в) Гречка вродиться, женчики най-
дуться, гречку **чик-чик, чик-чик**, а у греч-
ки чорнії вершечки.

г) Пішли вони на город – **гуп, гуп!** –
узяв Дід Ріпку за зелений чуб, Баба Діда
за сорочку, Дочка Бабу за торочку...

д) Горобчики наїлися і, наче у теплінь,
всі радо розлетілися. **Цвірінь-цвірінь-
цвірінь.**